

DOMIN SVET

LETNIK 41

V LJUBLJANI, 15. JUNIJA 1928

ŠTEVILKA 6

Rihard Jakopič, Južina

Soha svetega Boštjana

France Bevk

4.

Ivan je prenočeval v svislih visoko v hribu nad Gorenjo vasjo. Ko se je bil prebudil, je solnce že sijalo skozi goste špranje tramov. Izkopal se je iz ostankov sena, v katere se je bil zvečer zagrebel, stopil na plano in šel prek senožeti; zmehčana zemlja se je vdiral pod njegovimi nogami.

Pod njim je ležala dolina; megla se je bila razdelila, da je sijala svetloba v širokem pasu nanjo. Poljanščica se je blestela, iznad hiš se je dvigal dim.

»Čemu se ogibljem ljudi?« je pomislil Ivan na svojo lakoto, na cesto pa vendarle

ni krenil. S senožeti je zavil na pašnik, s pašnika v gozd, ki se je bil pravkar prebudil in so se bukve začele osuševati od dežja; dolge mokre proge so se vleklo po njih. V vrhovih so peli ptiči, vlažno dračje je pritajeno prasketalo pod nogami...

Iz gozda je zavil v grmovje; tam je izgubil stezo; iskal jo je navzgor in navzdol, ves opraskan po obrazu in slednjič zašel na kolovoz, ki ga je pripeljal do samotne hiše.

V nji mu je stara ženica postregla z mlekom, zdrčal je po strmini navzdol in stopil na ozek kolovoz v hotaveljski dolini. Pot je šla ob vodi, ki je curljala med kamenjem, se precejala skoz dračje in polnila tolmune. Gosto vejevje smrek je senčilo pot.

Na vsi dolgi poti je videl enega samega človeka in dvoje hiš.

Cesta se je vzpenjala bolj in bolj, dolina je bila čimdalje ožja in drevje gostejše; strma, z gozdovi porasla bregova sta mu visela tik nad glavo.

Ivan je vso pot mislil na Marijo z začudenim pogledom, na Uršulo, katere krik je šel za njim, na božjo martro, na cigana in na njegovo pesem. Mislil je, da mlade ciganke ne bo mogel pozabiti, ne njenih oči ne njene rjave polti. Pa je stopila predenj Uršula in ga, ogrnjena v črno ruto, gledala z očitajočim pogledom; izza nje je stopila Marija, ki je nosila njen obraz, ta mu je požugala s prstom: »Kod blodijo tvoje misli, kod se pasejo tvoje oči? Dejal si, da boš izprašal svojo dušo, če si umetnik, a ti ciganka meša glavo...« Osramočen je pogledal v peščeno pot: »Na dušo sem pozabil, kri me moti...« Pomislil je na cigana: »Ničesar nima, gosli ima, ki so že vse stare in oguljene... Kaj, če bi vzel te gosli v roko in da znaš voditi lok po strunah, kakšna pesem bi prišla iz njih?« In se je prestrašil: Dušo ima, vero ima, ljubiti zna in sovražiti... Če bi ti imel gosli in igral nanje, bi se ti vojaki smejali. O, jaz!...«

Kot novo spoznanje je šla ciganova pesem za njim. Šumela je iz potoka, iz jasno ze-